

Broj: 996-80-2-PŽ-10/19
Dana, 16.09.2019. godine

CENTAR ZA SOCIJALNI RAD BANJA LUKA
n/r direktora

Predmet: Preporuka - Pravo djece na zaštitu od nasilja, dostavlja se

Poštovani,

Institucija Ombudsmana za djecu zaprimila je prijavu-žalbu, u vezi prava djece na zaštitu od nasilja, kojom se između ostalog navodi:

- da je prije 4 godine došlo do prekida vanbračne zajednice sa,
- da je dvoje djece uzrasta 8 i 10 godine povjereno majci na brigu i staranje, da je uređeno viđanje djece sa ocem,
- da je otac obavezan na plaćanje alimentacije, što on ne čini, zbog čega je bila prinuđena podnijeti krivičnu prijavu,
- da je godinama izložena nasilju od strane bivšeg vanbračnog partnera, da je zbog toga jedno vrijeme bila u Sigurnoj kući, da je isti presreće, kontroliše, prijeti, provjerava...,
- da je nekoliko puta prijavljivala nasilje nadležnim službama i da nije naišla na potrebno razumijevanje te da je izostala potrebna reakcija,
- da djeca jako dobro razumiju situacije kojima je izložena njihova majka, te da se boji mogućih posljedica na razvoj i odrastanje njene djece.

Na zahtjev institucije Ombudsmana za djecu, JU Centra za socijalni rad Banja Luka dostavila je informaciju broj:od godine kojom se navodi:

- da je poznat organu starateljstva vezano za nasilje u porodici,
- prijave za nasilje u porodici evidentirane su 2015., 2016., 2017., i dva puta 2019. godine,
- da je imenovana sa djecom bila zbrinuta u sigurnu kuću 2015. godine,
- da su protiv oca podignute dvije optužnice za krivično djelo "Nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici", te da je isti osuđen za više krivičnih djela, te prekršajno sankcionisan za 5 prekršaja Zakonom o zaštiti nasilja u porodici i porodičnoj zajednici,
- da otac ne doprinosi za izdržavanje djece,
- da se imenovana boji za svoju bezbjednost, te mogućih posljedica na razvoj i odrastanje njene djece,

- da je otac pozvan tri puta da dođe u Centar ali da nije došao, te da Centar nema zakonske mogućnosti da privede oca u Centar i upozori ga na njegovo ponašanje.

Na ponovni zahtjev Institucije da Centar za socijalni rad dostavi informacije o tome da li je Centar izvršio procjenu, da li su i u kojoj mjeri djeca žrtve porodičnog nasilja, direktna ili indirektna, odnosno da li je nasilno ponašanje oca, unazad nekoliko godina, ugrozilo pravo djece na nesmetan rast i razvoj, Centar je dostavio informaciju broj: od godine kojom se navodi:

- da je Stručni tim obavio opservaciju djece da li su i u kojoj mjeri djeca žrtve porodičnog nasilja, direktna ili indirektna, odnosno da li je nasilno ponašanje oca unazad nekoliko godina ugrozilo pravo na nesmetan rast i razvoj,
- da djeca rado pričaju o drugim temama izuzev o ocu,
- da otac nije bio verbalno niti fizički nasilan prema njima, ali dok su bili kod oca dešavalo se da su slušali kako otac preko telefona prijeti majci i to u više navrata, te da je otac često u verbalnom sukobu sa ostalim članovima porodice,
- da je opservirano da je njihov intelektualni i socijalni razvoj prati kalendarski uzrast dok po pitanju emocionalnog razvoja postoje neadekvatni mehanizmi odbrane koje bi u kasnijem periodu života djece moglo dovesti do ozbiljnih psihičkih oboljenja kao što su depresija, anksioznost, psihosomatske reakcije itd,
- da ponašanje oca prema majci odnosno indirektno nasilje prema djeci utiče na njihov rast i razvoj,
- da se *posebno naglašava da organ starateljstva nije izvršni ni represivni organ da može prisiliti oca da dođe u Centar i da se upozori na njegovo ponašanje kao i posljedice koje ostavlja na psihički razvoj djece međutim stručna lica mogu savjetodavno pružiti podršku majci i ukazati kako i na koji način da pomogne djeci.*

Protokol o postupanju u slučaju nasilja, zlostavljanja ili zanemarivanja djece ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 82/13) propisuje da u svim slučajevima kada centar/služba za socijalni rad, od bilo koga i na bilo koji način, u svom radu (putem pisane prijave, dojave, telefonom ili usmeno, saznanjem iz medija ili tokom postupka koji se vodi pred centrom ili na drugi način) ima saznanja o nasilju nad djetetom ili sumnju da je dijete žrtva nasilja, dužan je da:

2. Odmah preduzeti potrebne mjere i aktivnosti sa ciljem pomoći djetetu žrtvi nasilja u okviru nadležnosti centra za socijalni rad posebno:

v) Sačiniti socioanamnestičke podatke o uslovima u kojima dijete odrasta, uraditi nalaz psihologa, te utvrditi plan psihosocijalnog tretmana za dijete žrtvu nasilja.

4. Nakon prikupljanja svih porebnih činjenica centar za socijalni rad, provodi postupak radi ostvarivanja prava djeteta žrtve nasilja, u skladu sa Zakonom o socijalnoj zaštiti i primjenom odgovarajućih mjera porodično-pravne zaštite prema Porodičnom zakonu.

** U slučaju da je dijete žrtva porodičnog nasilja – direktna ili indirektna, centar za socijalni rad će, vodeći računa o svim okolnostima slučaja, izreći odgovarajuće mjere porodično pravne zaštite i nadzirati njihovo provođenje i postignute rezultate, o čemu će izraditi odgovarajući izvještaj koji uključuje i mišljenje djeteta o prilikama u kojima živi, a po potrebi će zatražiti i pomoć odgovarajućih stručnih službi i ustanova.*

** Ukoliko izrečena mjera ne daje rezultate, centar će izrečenu mjeru, vodeći računa o svim okolnostima i potrebama zamjeniti drugom mjerom.*

** Ukoliko se radi o nasilju u porodici koje je počinio roditelj koji ne živi s djetetom, centar će, vrlo obazrivo, vodeći računa o najboljem interesu djeteta, razmotriti sve okolnosti i procijeniti potrebu donošenja odgovarajuće odluke prema roditelju sa kojim dijete ne živi, npr. ograničiti kontakte i druženja radi zaštite interesa djeteta. O tome će centar obavijestiti roditelja sa kojim dijete živi i na primjeren i obazriv način, i dijete, te pribaviti njegovo mišljenje i uzeti ga u obzir, u skladu sa djetetovim uzrastom i zrelosti.*

Nasilje se definiše kao svaki oblik ponašanja prema djetetu koje ima za cilj povređivanje ili nanošenje bola, bilo fizičkog ili psihičkog, zapostavljanje i/ili zanemarivanje djeteta, maltretiranje i/ili bilo koji oblik eksploatacije djeteta, uključujući i seksualnu eksploataciju. Prepoznavanje raznih oblika nasilja i blagovremeno preduzimanje odgovarajućih mjera podrške je veoma važno po budući psihofizički razvoj djece-žrtava nasilja. Takođe, neophodna je i odgovarajuća reakcija prema počiniocima nasilja nad djecom. Svako dijete ima pravo na odrastanje u sredini koja mu pruža poštovanje i podršku i u kojoj nema nasilja, jer samo takva sredina podstiče razvoj ličnosti djeteta i stvara odgovorne građane i prema sebi i prema drugima.

Centar za socijalni rad je javna ustanova i prema zakonu ima i obavezu i odgovornost na preduzimanje svih potrebnih mjera u okviru datih mu ovlaštenja radi zaštite prava i interesa djeteta i ostvarivanja cilja zbog koga su mu data javna ovlaštenja. Svaka sumnja na nasilje nad djetetom zahtijeva od centra neodložne mjere usmjerene na zaštitu djeteta i njegov najbolji interes. Mjere zaštite koje je centar obavezan preduzeti u zaštiti djeteta moraju odgovarati posebnim zahtjevima koji se, prije svega, odnose na naročito osjetljiv položaj djeteta, moraju u najvećoj mogućoj mjeri osigurati pomoć i podršku djetetu ali i onima koji se brinu o djetetu.

Ne postoji nijedan razlog zbog kojeg bi dijete trpjelo nasilno ponašanje bilo koga, niti i jedan razlog kojim se može pravdati izostanak reakcije nadležnih službi u zaštiti djeteta.

Radi toga, institucija Ombudsmana za djecu predlaže JU Centar za socijalni rad Banja Luka preduzimanje potrebnih mjera i aktivnosti radi otklanjanja situacije koja dovodi do povrede prava i interesa djeteta, na način da:

- da utvrdi šta je najbolji interes djeteta u konkretnoj situaciji obzirom da se radi o roditelju koji je povratnik u vršenju porodičnog nasilja,
- da u okviru svojih ovlaštenja a u skladu sa Zakonom preduzme mjere prema roditelju koji vrši nasilje u cilju zaštite prava i interesa djece koja su direktno ili indirektno izložena nasilju,
- da Instituciju u roku od 10 dana, saglasno članu 9. Zakona o ombudsmanu za djecu ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj: 103/08, 70/12) obavijesti o preduzetim mjerama.

S poštovanjem,

Ombudsman za djecu
Dragica Radović

